1850. N°. 135.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 6 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 5 November.

In de rolle der Akademie te Groningen zijn volgens de laatste recensie ingeschreven de volgende Studenten, als: In de Faculteit der Geneeskunde 22. In de Faculteit der Wis- en Natuurkunde 17. In de Faculteit der Godgeleerdheid 37. In de Faculteit der Wijsbegeerte en Letteren 53. In de Faculteit der Regtsgeleerdheid 80. Na de recensie ingeschreven 7. Totaal 216. Apothekers- en Chirurgijns-leerlingen, die de academische lessen bijwonen 20. Te zamen 236. Overigens is dit getal nog niet in alle opzigten volledig, aangezien er nog verscheiden ontbreken, die niet gerecenseerd zijn. Het getal leerlingen aan de Landhuishoudkundige school aldaar is thans 31, waarvan 10 uit de provincie Groningen zelve.

— Op den Holl. Spoorweg zijn in October vervoerd 73,395 personen, en is f 32,245 ontvangen.

— Op den Rhijnspoorweg zijn in October vervoerd 30,801 reizigers, en is ontvangen f 53,406.

— De staf met de 3de en 4de compagnie van het 3de bataillon van het 2de regt. Infanterie, vertrekt van Bergen-op-Zoom, ten einde op den 16den dezer te Rotterdam aan te komen en aldaar garnizoen te houden, ter vervanging van het dépôt van het corps Mariniers.

— Zesde vervolg uit het Verslag, gedaan door de Gedeputeerde Staten aan de Staten der Provincie Zuidholland. (Zie N°. 134).

De middelen tot afwending van het gevaar en tot verdediging der bedreigde punten van de zuidelijkste kust van Zuidholland, vóór de polders van Noord- en Nieuwland en achter de Hofstede Ockenburg, liggen voor de hand, en, zoo veel de kunst vermag, bestaat er geen redelijke twijfel, of ook op deze plaatsen kan met goed gevolg tegenstand aan de zee geboden worden; zelfs zijn de daartoe aan te wenden kosten niet zoo hoog berekend, dat men gelooft de reden van het niet daarstellen der hoogst noodzakelijke werken, in het vinden der gelden te moeten zoeken.

Inmiddels heeft de storm van 27 en 28 December ll. veel nadeel op dat bedreigde punt veroorzaakt. Het weinige sedert 1845 aangewonnen zand is weder weggevloeid, en de zee is in de zoogenaamde bank doorgedrongen, de Slaperdijk van het Nieuwland bedreigende, en gestuit tegen eenen veiligheidsdijk door het bestuur van Delfland, op de limiet van het Hoogheemraadschap aldaar aangelegd.

Na vele vergeefsche onderhandelingen heeft men eindelijk besloten, om het smalle en zwakke duin op deze gevaarlijke plaats, door aankruijing van zand, ten koste van het Hoogheemraadschap van Delfland zoodanig te versterken, dat, immers eenige jaren alle vrees voor gevaar geweken zal zijn. Op die wijze zijn voor het oogenblik de bestaande bezwaren wel uit den weg geruimd, maar de hoofdzaak is onafgedaan, terwijl het aanwenden van krachtige en betrekkelijk kosthare middelen van verdediging gebiedend noodzakelijk blijft, en het vraagstuk is onbeslist gebleven, af billijkerwijze de kustverdediging, welke niet alleen een groot gedeelte van de provincie, maar tevens een belangrijk punt van het Rijk moet beveiligen, bij voortduring enkel en uitsluitend, en in eenen toestand die steeds gevaarlijker en kostbaarder wordt, ten laste van de ingelanden van een waterschap moet blijven. Wij zien dus met ongeduld de vaststelling te gemoet van wettelijke bepalingen, welke zullen strekken om deze en zoo vele andere ongeregelde waterstaats-aangelegenheden op eenen vasten voet te kunnen brengen, en om in gevallen als het onderwerpelijke, maatregelen te kunnen nemen of bevelen ten uitvoer te doen brengen om het gewest, ja het geheele Rijk voor onafzienbare rampen en onheilen te behoeden.

Omtrent het kanaal van Voorne kunnen wij opgeven, dat in het jaar 1849 zijn binnengekomen 1495 en uitgevaren 1261, dus te zamen gepasseerd 2756 zeeschepen, zijnde 464 meerder dan in het jaar 1848. De regten op dat kanaal geheven wordende, hebben opgebragt de aanzienlijke som van f 87,420.51, hetgeen f 12,886.79 meer is dan in 1848 en f 10,053.51 boven de opbrengst in 1847, toen de gehevene regten het hoogste cijfer sedert het bestaan van het kanaal hadden bereikt.

In het het jaar 1832 heeft het kanaal f 35,272.04 opgebragt, zoodat de regten thans bijna $1\frac{1}{2}$ maal meer bedragen dan toen de vaart is geopend.

Het verkeer op den Spoorweg is nog altijd toenemende, zijnde door 4,438 gewone en 232 extra treinen in 1849 vervoerd een getal van 912,086 reizigers. Intusschen zijn de zeer wenschelijke verlengingen van het tweede spoor en uitbreidingen van den Spoorweg, bedoeld bij ons laatste verslag, nog niet tot stand gekomen.

Hooger en lager onderwijs en daartoe verstrekte toelage. Kunsten en wetenschappen. Omtrent de Hoogeschool te Leyden, welke in dit jaar haar 275 jarig bestaan heeft gevierd, kunnen wij de navolgende bijzonderheden mededeelen: De Hoogleeraren zijn met den meesten ijver bezield tot bevordering der wetenschappen en studiën, terwijl over het algemeen, omtrent de belangstelling der studien in het onderwijs en over hunne gedragingen gunstig kan worden getuigd.

De Academische gebouwen worden door middel van de van Rijkswege toegestane subsidien in eenen goeden staat onderhouden, gelijk mede de onderscheidene kabinetten en verzamelingen, het academisch gasthuis, de bibliotheek en de academische tuin.

Het personeel van curatoren is hetzelfde gebleven, doch in dat der Hoogleeraren zijn sedert ons vorig verslag eenige veranderingen voorgevallen.

Het getal der ingeschreven Studenten in de rolle der Hoogeschool bedroeg gedurende het academie jaar van 1848/49, 424 met inbegrip van 110 aan de Athenaea studerende.

Aan de Koninklijke academie te Delft werd aan 161 leerlingen onderwijs gegeven. Die instelling schijnt meer en meer aan haar doel te beantwoorden, als strekkende tot uitbreiding van sommige wetenschappen en tot vorming van bekwame ambtenaren, meer bijzonder voor de overzeesche bezittingen.

De stedelijke gymnasien en Latijnsche scholen, bevinden zich in eenen goeden staat, en de onderwijzers kwijten zich op eene loffelijke wijze van hunne taak. Het gezamenlijk aantal leerlingen bedroeg volgens de laatste opgaven 339, dat is 24 meer dan in 1848 en 47 meer dan in 1847.

De Teekenscholen te 's Gravenhage, Schiedam, Leyden en Gouda, bevinden zich bij voortduring in eenen goeden staat. Het aantal leerlingen, bedroeg, in 1849: te 's Gravenhage 350, te Schiedam 135, te Leyden 350, en te Gouda 18.

De Industrieschool te Rotterdam, bijzonder bestemd tot opleiding van bekwame ambachtslieden en tot verspreiding van practicale kennis onder de arbeidende klasse, met zeer gunstige vooruitzigten geopend, heeft aan de daarvan gekoesterde verwachting voldaan; terwijl de ondervondene belangstelling de hoop doet voeden, dat de reeds verkregene gunstige uitkomsten, zich steeds meer en meer zullen doen gevoelen. Aan 140 personen werd in die school onderwijs gegeven en dit getal zoude nog grooter zijn geweest indien velen, die zich hadden aangemeld, niet uithoofde van plaats gebrek waren afgewezen, waarin men nogtans zal trachten te voorzien.

Het gezamenlijk getal der scholen voor middelbaar en lager onderwijs, bedroeg volgens het laatste verslag van de Provinciale commissie van onderwijs in Zuidholland 441, dus eene meer dan in 1848, welke scholen gedurende het jaar 1849 zijn bezocht door 60,844 leerlingen, namelijk 33,265 jongens en 27,579 meisjes; terwijl het getal der bewaarscholen van 47 tot 50 is geklommen, hetgeen alzoo eene vermeerdering van zes scholen in twee jaren aanwijst.

Het ware wenschelijk dat op meerdere plaatsen, zoowel in de steden als in de gemeenten ten platten lande inrigtingen van laatstgemelden aard mogten worden tot stand gebragt.

In de materiële belangen van het onderwijs, zoo als de verbetering der schoollocalen en onderwijzerswoningen, wordt voortdurend zooveel mogelijk voorzien, en die locaLen bevinden zich over het algemeen in eenen voldoenden toestand, ofschoon het in sommige gemeenten aan de noodige ruimte ontbreekt.

Staat en beheer der gevangenissen. De gebouwen der gevangenissen bevinden zich over het algemeen in goeden staat, en aan sommigen hebben belangrijke reparatien plaats gehad. Alleen enkele huizen van bewaring, en bepaaldelijk die te Woerden en Gouda, verkeeren in eenen ouden en bouwvalligen toestand, weshalve de verbetering of vernieuwing van deze hoogst wenschelijk is.

Wij mogen niet nalaten hierbij melding te maken van de vele en belangrijke bemoeijingen van het genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen, tot verbetering der geconfineerden gedurende hun verblijf in de gevan-

genis- en van de zorg bij hun ontslag aangewend wordende tot het verschaffen der middelen, die althans de mogelijkheid aanbieden om hen als waarlijk verbeterde menschen in de maatschappij te doen terugkeeren en op eene eerlijke wijze in hun onderhoud te voorzien, waartoe belangrijke uitgaven gevorderd worden. Het mag ook hieraan worden toegeschreven dat het gedrag der gevangenen, met enkele uitzonderingen, alle reden tot tevredenheid heeft gegeven, en er zijn gevolgelijk weinig of geene straffen behoeven opgelegd te worden, en dan nog alleen wegens kleine overtredingen van orde. Die orde en tucht wordt trouwens goed gehandhaafd, en daar waar het reglement van klassificatie is toegepast, heeft het behoorlijk gewerkt.

In de volgende gevangenissen zijn, gedurende het jaar 1849 bij afwisseling in het gesticht aanwezig geweest, als volgt: Huis van Militaire detentie onder Oegstgeest (nabij Leyden) 643. Strafgevangenis te Woerden 634. Gevangenis voor veroordeelde vrouwen te Gouda 366. Huis van burgerlijke en militaire verzekering te 's Gravenhage 672. Gevangenis voor jeugdige veroordeelden te Rotterdam 325. Huis van arrest te Rotterdam 428. Huis van arrest te Leyden 300. Huis van arrest te Gorinchem 118. Huis van arrest te Dordrecht 75. Huis van arrest te Brielle 127. Totaal 3688, bedragende echter de bevolking op 1 Januarij 1850 slechts 1585, zijnde 172 minder dan het vorig jaar.

'sGRAVENHAGE, 5 November.

Z. M. heeft op voordragt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot Broeder der Orde van den Nederl. Leeuw, den Heer A. Swaan, Burgemeester en Opper-Strandvonder te Terschelling, wegens zijn moed en beleid bij de redding van het den 29sten September gestrande Fransche schip le Jeune Auguste.

— Z. M. vertrekt morgen naar Soestdijk.

— De Regering dezer Stad heeft eenen brief ontvangen van H. K. H. Prinses Louise, Kroonprinses van Zweden en Noorwegen, waarbij zij haren dank betuigt, voor het haar bij haar huwelijk aangeboden geschenk.

— De Heer Mr. I. J. van Hees van Berkel, Dijkgraaf van Rijnland, heeft dezer dagen eene brochure uitgegeven, ten betooge dat de Ingelanden van Rijnland regt hebben op eene behoorlijke uitwatering, zoowel volgens de vroegere oorkonden als volgens de overeenkomst in 1847 gesloten met de Commissie voor de droogmaking van het Haarlemmer-Meer.

— Uit het verslag wegens het onderzoek van het ontwerp van wet, houdende nadere voorziening tot verdere voortzetting van de werken tot droogmaking van het Haarlemmer-Meer, blijkt, dat daarbij o. a. de volgende beschouwingen van algemeenen aard zijn gemaakt:

Ofschoon men het betreurde, dat tot bereiking van het doel dezer onderneming nog eene zoo aanzienlijke som boven hetgeen sedert 1839 daaraan reeds is te koste gelegd, wordt vereischt, meenden de leden echter vrij algemeen aan deze wets-voordragt hunne goedkeuring niet te mogen onthouden, vermits alleen langs dien weg de voltooijing mogelijk wordt van een werk, dat niet zonder groote inspanning en aanzienlijke geldelijke opofferingen tot op de tegenwoordige hoogte is gebragt kunnen worden. Men besefte de noodzakelijkheid, dat eenmaal, en wel zoo spoedig mogelijk, het doel der onderneming mogt bereikt worden, en oordeelde dat, in den tegenwoordigen stand der zaak, de afkeuring der voorgedragene maatregelen grooter nadeel zou met zich voeren, dan eene verhooging der vroeger vastgestelde som. Vele leden vonden zich in dit gevoelen bevestigd door de overweging, dat de bedoelde verhooging meer schijnbaar dan wezentlijk was, dewijl zij strekken moest om terug te geven wat uit de gelden voor de droogmaking van het Haarlemmermeer bestemd, ten behoeve van andere onderwerpen, waarop in 1839 niet was gerekend, als de betaling van renten en het aanleggen van verdedigingswerken, was verstrekt. Uit dit oogpunt beschouwd, meenden de bedoelde leden in dit ontwerp veeleer eene herstelling dan eene uitbreiding van het aanvankelijk vastgesteld bedrag, ten behoeve der droogmaking, te vinden.

Doch welk gevoelen men ook ten dien aanzien was toegedaan, algemeen gaf men de hoop te kennen, dat de nu voorgestelde maatregelen afdoende en de gevraagde gelden genoegzaam zouden zijn om de droogmaking van het Haarlemmermeer te volbrengen, terwijl de overtuiging van de hooge noodzakelijkheid der voordragt het deed betreuren, dat zij niet vroeger was aangeboden. Reeds in het vorige jaar heeft de regering in § 91 der memorie van beantwoording betreffende de staatsbegrooting over 1850 medegedeeld, dat het voornemen bestond om weldra een maatregel aan de Kamers voor te stellen, ten einde met gemeen overleg de voltooijing van deze nationale onderneming te verzekeren. Bij de overweging, dat elk uitstel schadelijk is, zoowel voor de onderneming zelve, als voor de belangen van het Hoogheemraadschap van Rhijnland, wenschte men door de Regering te worden ingelicht ten aanzien der oorzaak van het zoo lang uitblijven dezer voordragt.

— De Arr.-Regtbank alhier, heeft heden W. Verbeek, Drukker te Delft, aangeklaagd door Jhr. Mr. R. L. van Andringa de Kempenaer, als in een geschrift, uitgegeven, zonder den naam des schrijvers, getiteld »*Heldendaden van de Kempenaer, bezongen door Joost de Campenaer*, den klager hebbende belasterd of gehoond, schuldig verklaard aan de wanbedrijven van laster en hoon, in een gedrukt en verspreid geschrift; en hem veroordeeld, wegens den laster, tot eene gevangenisstraf van drie maanden, eene geldboete van ƒ100, met ontzetting voor vijf jaren, van de regten, in art. 42 van het wetboek van strafr. vermeld, en wegens den hoon, in eene geldboete van ƒ50; en eindelijk in de kosten der publieke actie, en op de vordering van de gevoegde beleedigde partij, is verklaard, dat het boven aangeduid geschrift is lasterlijk, honend en beleedigend, en deze gemagtigd om, als vergoeding voor de schade, in zijne eer en goeden naam geleden, ten kosten van den beklaagde dit veroordeelend vonnis, bij afschrift, ten getale van 20 exemplaren, te doen aanplakken te 's Gravenhage, Amsterdam en Rotterdam, mits de kosten hiervan, ƒ150 niet te boven gaan.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 4 November.

In deze zitting heeft de Heer v. Dam v. Isselt geantwoord ten opzigte der ophelderingen hem door den Minister van Binnenl. Zaken gevraagd, die den Minister van willekeur had beschuldigd, ter zake van de uitnoodiging aan de plaatselijke besturen, bij rondgaanden brief van 2 Dec. ll., om met het oog op de Grondwet, in de vergunning van bijzondere scholen vrijgevig te werk te gaan, in strijd met de wets-bepalingen van 1806. Spr. meent dat de Minister daarbij is afgeweken van een algemeen grondwettig beginsel, dat alleen de wetgevende magt bevoegd is de wet te veranderen, en handelt vervolgens over de magt van Gedeputeerde Staten in die zaken, en zegt ten derde dat hij willekeur heeft gezien in de handelwijze ten opzigte van een paar schoolzaken in Gelderland, en dringt aan op de voordragt der wet op het onderwijs.

De Minister heeft op een en ander 't geen spr. in eene uitvoerige rede had ontwikkeld, in 't breede geantwoord en al aanstonds gezegd dat hij Minister, onmogelijk zich voor als nog bij al de werkzaamheden die van hem gevergd worden, uitsluitend het aan bezorgen van eene wet op het onderwijs mag of kan wijden, en de betichting van willekeur, naar zijne meening wederlegd, en gezegd dat hij er prijs op stelt dat die wederlegging voor ieder duidelijk zij. Hij weet dat hij in vele opzigten te kort schiet, maar ten aanzien der regtvaardigheid van zijne handelingen, meent hij voor niemand te moeten onderdoen. Dwalen kan hij, maar tot handelingen te komen die het kenmerk van onregt en willekeur dragen, dat nimmer.

Daarna heeft de Heer v. Dam verklaard dat hij zich overtuigd houdt, dat de Minister niet opzettelijk een onregtvaardigheid zal begaan; doch meent bewezen te hebben dat er onregelmatige handelingen hebben plaats gehad en blijft aandringen op een nieuwe wet op het onderwijs. De Minister antwoordt hier nog kortelijk op, daarna voeren de Heeren Mackay en Groen nog een oogenblik het woord ter wederlegging van de gevoelens des eersten sprekers, omtrent het onderwijs, waarna de beraadslagingen worden gesloten.

De Vergadering is vervolgens overgegaan tot het opmaken van de nominatie ter vervulling der vacature in den Hoogen Raad, ontstaan door het eervol ontslag van den Heer Mr. Th. Baron van Herzeele. Op de lijst zijn gebragt: de Heer Mr. J. A. Mutsaers, lid van de Tweede Kamer, oud-Minister van de R. K. Eeredienst, als eerste candidaat, en de Heer Mr. S. Schmolck, Raadsheer in het Hof van Zuidholland, als tweede candidaat. De Vergadering heeft besloten morgen met het opmaken der nominatie voort te gaan.

In dezelfde zitting is algemeen verslag uitgebragt: 1°. omtrent het wetsontwerp betreffende de heffing der grondbelasting in het Hertogdom Limburg; en 2°. omtrent dat tot vaststelling van het regt van registratie voor de brieven van naturalisatie. De dag waarop over die wets-ontwerpen beraadslaagd zal worden, zal nader worden vastgesteld.

— Bij het onderzoek van de begrooting in de afdeelingen, hebben vele leden onder andere bedenkingen den wensch geuit dat voor het Dep. van Justitie een crediet-wet werd aangenomen, ter aansporing van de regering tot regeling van het Justitie-wezen op meer eenvoudigen en min kostbaren voet, voorts is er weer gesproken over verkooping van landen op Java ter aanvankelijke schuldvernietiging. Van reeds spoedig uiteengaan der Kamers is geen sprake.

AMSTERDAM, 4 November.

De voorlezingen door Mr. Is. da Costa, op Vrijdag den 15den dezer te openen, zullen, gelijk de aankondiging luidt, ten onderwerp hebben: *Taal en moderne poëzy, in verband met geschiedenis en menschkunde en met gestadig terugzigt op de Nederlandsche Letterkunde en Nationaliteit.*

Men verneemt dat, voor een aanmerkelijk gedeelte, de vorm ter behandeling van dit onderwerp zal zijn eene levens- en karakter-beschrijving van merkwaardige dichters van onderscheiden volksstam, aanleg en beteekenis in de geschiedenis van hunnen leeftijd.

Dus, onder anderen, zal in dat overzigt Italië door Dante en Tasso, Engeland door Milton en Byron, Duitschland door Goëthe, Frankrijk door Racine en Lamartine, Nederland door Vondel en Bilderdijk vertegenwoordigd worden.

Beschouwingen over den aard der menschelijke taal, over het wezen der poëzy in hare onderscheidene vakken, en over de bronnen, waaraan inzonderheid onze Nederlandsche poëzy zich gelaafd heeft, zullen bij wijze van uitvoerige inleidingen, de evenbedoelde persoons-beschrijving der dichters voorafgaan.

— Gisteren avond te 6 ure is er brand ontstaan in de suikerfabriek van den Heer Wijthoff, op de Lauriergracht bij de Baangracht. De vlammen vernielden in den tijd van weinige uren de geheele kap van het gebouw, doch het gelukte den brand bij dit erf te bepalen en de naburige huizen, vooral het naastgelegen R. C. weeshuis, voor belangrijke schade te verhoeden. Naar men vermoedt is de brand in de stoof ontstaan.

— Een bediende bij de Nederl. Bank is voortvlugtig, een tekort van ƒ11,000 in de hem toevertrouwde kas achterlatende.

— Door de Ned. Handel-Maatschappij zijn bevracht 3 schepen voor deze stad en 3 voor Rotterdam.

— Men verneemt met zekerheid, dat binnen kort in Zweden de kiel zal worden gelegd voor een Hollandsch barkschip. Dit vaartuig zal, naar men meent, worden gebouwd voor rekening der West-Indische Maatschappij, gevestigd alhier ter stede, en alzoo het eerste schip zijn, dat ingevolge de nu ingevoerde scheepvaartwetten, op eene buitenlandsche werf, eene Hollandsche vlag zal kunnen verkrijgen.

— Naar men verneemt bestaat er bij de Hooge Regering het voornemen, om het Koninklijk besluit van 29 October 1833, waarbij is vastgesteld een algemeen tarief van tolgelden te heffen op 's Rijks groote wegen, te herzien; uit hoofde voornamelijk der vele veranderingen welke sedert dat tijdvak in de middelen van vervoer, te water en te land, in ons rijk, zijn ingevoerd. Gelijktijdig zou men dan ook de heffing der tollen op de provinciale wegen, bij een en hetzelfde tarief en wet, regelen en opnemen.

NIEUWE DIEP, 2 November.

Heden middag kwam alhier aan per Kamper stoomboot, van Zwolle, de Heer Mr. Bruce, benoemd Gouverneur-Generaal van Neêrlands-Indië, met echtgenoot en gevolg. De hooge reizigers hebben zich terstond aan boord begeven van de voor den overtogt bestemde korvet Sumatra; kort daarna kwam ook hier aan, vergezeld van den Generaal Nahuys van Burgst, Z. Ex. de Minister van Koloniën, met zijne Dochter, welke laatste in gezelschap van den Heer Mr. Bruce mede naar Oost-Indië zal vertrekken. Heden middag is er aan boord van gezegden bodem een luisterrijk diné, waarbij verscheiden gasten zijn genoodigd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 1 November.

De Koningin heeft Prinses Maria, Hertogin van Gloecester tot Houtvester benoemd, in plaats van wijlen den Hertog van Cambridge.

— De eerste Minister heeft het volgend schrijven doen rigten aan een bijzonder persoon te Exeter, ten opzigte der benoeming van R. K. Bisschoppen: Ingevolge den last van Lord John Russell, heb ik de eer u het volgende te berigten; als op uw vraag: of de lijst der Katholieke prelaten zoo als die in de dagbladen werd medegedeeld juist is? — dat de Regering evenmin over de meerdere of mindere juistheid van die lijst beslissen kan, daar zij de Pausselijke bull almede alleen uit de dagbladen kent. Wat nu uw tweede vraag betreft, namelijk of de organisatie der Roomsche Bisdommen reeds door de goedkeuring van H. M. Ministers bekrachtigd is? — deze moet ik u ontkennend beantwoorden. Daarenboven kan ik u verklaren dat Lord Minto, gedurende zijn verblijf te Rome niet is geraadpleegd geworden omtrent dien maatregel, en er op geenerlei wijze toe heeft bijgedragen.

— Men heeft een middel uitgevonden, om aan boord der groote schepen de zeilen der raas te bergen, zonder dat het noodig zij de matrozen in de masten te zenden; dit bestaat alleenlijk daarin dat de raas, door een eenvoudig mechanisme, worden gestreken, en, wil men de zeilen ontvouwen, weder worden opgeheschen. Op sommige schepen is deze nieuwe methode reeds ingevoerd.

HESSEN.

De Beijersche en Oostenrijksche troepen zijn den 1sten het Keur-Hessisch gebied binnengerukt. Het volgende wordt daaromtrent medegedeeld: Een Beijersch legercorps, sterk 8000 man, onder bevel van den Vorst Taxis, benevens het 1000 man sterk zijnde Oostenrijksche bataljon jagers, met 2½ batterijen, rukte Hanau binnen. Nadat Vorst Taxis het geheele corps had geïnspecteerd, trok het grootste gedeelte verder, den weg naar Gelnhausen nemende. In Hanau zelve bleven 3500 man van alle wapenen met het hoofdkwartier, waarbij zich de ambulante veldgendarmerie, de veldpost enz. bevinden. Het inrukken was slechts kort te voren bekend, en er was eerst zoo laat bevel tot inkwartiering gegeven, dat een deel der troepen nog tot 4 ure op straat moest blijven. Alle huizen zijn met soldaten opgepropt; vele hebben tot 60 man inkwartiering. Van de zijde der bevolking wordt eene rustige houding in acht genomen; de eenige demonstratie bestond daarin, dat de proclamatien des Keurvorsten en van den Bondscommissaris, naauwelijks aangeplakt, dadelijk afgescheurd werden.

In die van den Keurvorst wordt gezegd: dat hetgeen voorvalt, het gevolg is van de ongrondwettige weigering van belasting door de Standen-vergadering; dat de staatsregeling den Keurvorst de bevoegdheid geeft, ja den pligt oplegt, in zulke buitengewone omstandigheden, maatregelen te nemen, welke de veiligheid van den Staat waarborgen; dat daartoe gestrekt hebben de bevelen, in de vorige maand gegeven; dat de onwil der ambtenaren, waarbij zich een groot deel der officieren gevoegd heeft, die maatregelen doelloos gemaakt heeft, zoodat daardoor een beroep op den Bond noodzakelijk is geworden; dat de Keurvorst zijne hem door God toebetrouwde landsheerlijke pligten ontrouw zou worden, wanneer hij geene maatregelen tegen den betoonden onwil had genomen; dat de Oostenrijksche en Beijersche troepen binnengerukt zijn, om de gegevene bevelen en den aangekondigden staat van beleg te doen uitvoeren; dat dit binnenrukken van troepen des Duitschen Bonds alleen ten doel had, de orde en wet, waar die gestoord zijn, te herstellen, en dat de Keurvorst zoo veel doenlijk alles zou aanwenden, om de onvermijdelijke nadeelen van den staat van beleg af te wenden.

Gelijktijdig met het binnenrukken der vreemde troepen, zijn de nog aanwezige Keur-Hessische militairen over Frankfort naar Bockenheim, Praunheim en omstreken vertrokken. In plaats van den Generaal Amelunxen, die de plaats van Gouverneur nederlegde, is de Majoor Humbert benoemd, die terstond naar Wilhelmsbad vertrokken is, om den Keurvorst voor deze eer te bedanken. De hoofd- en andere wachten zijn des avonds door de Beijerschen bezet. Alles is thans gespannen op de zaken welke volgen zullen. Thans zou het door de officieren gevraagde ontslag verleend worden.

— Een telegraphisch berigt uit Kassel te Frankfort den 2den ontvangen, meldt dat in die stad 3000 man Pruissen waren binnengerukt.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 31 October.

De toebereidselen tot den oorlog worden met alle kracht voortgezet, men wil tegen alle mogelijke gebeurtenissen op zijne hoede zijn.

— De Keizer heeft den Russischen Veldmaarschalk, Graaf Paskewitsch, Prins van Warschau, tot Veldmaarschalk in het Oostenrijksche leger benoemd en hem het 37ste regement geschonken.

— De Maarschalk Radetzky is uit Milaan naar deze stad geroepen.

RUSLAND.

WARSCHAU, 30 October.

Nadat Z. M. de Keizer van Oostenrijk eergisteren van hier, niet naar Krakau, zooals eerst gemeend werd, maar dadelijk naar Weenen was vertrokken, is Z. M. de Keizer van Rusland met zijne Adjudanten heden nacht naar Petersburg afgereisd.

TURKYE.

De Overheid te Damascus gaf onlangs last om een Christen, onderdaan van Pruissen, wederregtelijk met stokslagen te straffen, waaraan deze overleden is. Door tusschenkomst van den Engelschen Gezant te Constantinopel heeft de Sultan zijnen schoonzoon, den Gouverneur van Damascus, die in die zaak sterk betrokken was, afgezet; een voorbeeld willende geven, dat de regten der Christenen zoowel als die der overige ingezetenen, moeten gehandhaafd worden.

CHINA.

HONGKONG, 24 Augustus.

Hetgeen voor eenige maanden geschreven werd over de eigenaardige omstandigheden, waaronder de tegenwoordige Keizer den troon beklom, bevestigt zich. De invloed der Geleerden, de algemeene ontevredenheid en het geroep om hervormingen, zijn groot; de beginselen van het Socialismus breiden zich snel uit, en de dag nadert, waarop de burgerkrijg het Keizerrijk zal doen ineenstorten. Onder de hoogere standen te Peking is eene voorspelling verbreid, dat het 48ste jaar der tegenwoordige tijdrekening (de 7de Febr. 1851) met den val van het regerend Vorstenhuis zal beginnen; en reeds maanden geleden, wist men, dat door de in verscheiden provincien bestaande clubs, welke in hare inrigting en beginselen eene in het oog loopende overeenkomst met de Europesche vereenigingen van dien aard hebben, een opstand tegen den Tartaarschen Keizer beraamd werd; de leden, zeide men, verbonden zich met een gruwelijken eed tot den strijd op leven en dood tegen het geslacht der Tsing, en willen niet rusten, voor dat zij een geboren Chinees (d. i. een van het oudere, niet-Mongoolsche ras) of een christelijken heerscher op den troon zullen gezet hebben. Dat alles klonk fabelachtig; maar de fabel begint reeds waarheid te worden. In de provincie Kwang-si heeft eene bende van 2000 oproerlingen de hoofdstad van het district Ho, die aan een bevaarbaren tak der rivier van Canton ligt en als handelsplaats van gewigt is, bezet en is zelfs tot Kwang-tung, slechts honderd Engelsche mijlen van Canton, doorgedrongen. De aanvoerder der bende kan, zegt men, over eene gewapende magt van 50,000 man beschikken. Twee buitengewone Keizerlijke Commissarissen, Kaging en A-tih-tsung, een voorzitter van eene criminele regtbank, zijn van Peking afgezonden, om den toestand der beide provincien Kwang te onderzoeken en naar bevind van zaken de noodige maatregelen te nemen.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 31sten October de Heer L. Wildervank de Blecourt, van Wildervank, in de Regten, met *Theses*.

KERKNIEUWS.

DELFTSHAVEN, 1 November. Uit het te voren alhier gemaakt drietal, is met eenparige stemmen beroepen: Ds. G. Barger Jzn., te Vreeland.

HARLINGEN, 1 November. Door den Kerkeraad der Herv. gemeente alhier is, uit het vroeger opgegeven zestal opgemaakt het navolgend drietal, naar alphab. orde dus gesteld: DD. Boonacker, te Enkhuizen; Oort, te Broek in Waterland; v. d. Zwaag, te Dronrijp, en is daaruit tot Herder en Leeraar beroepen de Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer A. J. P. Oort, Pred. te Broek in Waterland.

— Door den Kerkeraad der Waalsche gemeente te Haarlem is opgemaakt eene nominatie ter vervanging van den Wel-Eerw. Heer van Hamel, beroepen Pred. te Groningen, op welke, naar alphabetische volgorde, zijn gebragt de Heeren Gerlach, Pred. te Middelburg; Roulet, Cand. te Leyden, en Zubli, Pred. te Delft.

De geduchte ramp, welke in *Holstein* het ongelukkige *Frederikstad aan den Eider* getroffen heeft, is uit de Nieuwsbladen algemeen bekend. In die ramp deelde ook de *Doopsgezinde Gemeente* aldaar, zóó zeer zelfs, dat haar voortdurend bestaan te beschouwen is, als zonder krachtige hulp van buiten hoogst onzeker zijnde. Dit deed onder de Doopsgezinden te Amsterdam zich eene Commissie vormen tot het inzamelen van liefdegaven ten haren behoeve; en hiertoe verlangende mede te werken, is de Ondergeteekende, in overleg met den Eerw. Kerkeraad zijner Gemeente, te rade geworden, langs dezen weg voor de Leden dier Gemeente, en tevens voor *allen*, die gevoelen waartoe hunne Christelijke broederschap de volgers van denzelfden Heer en Deelgenooten derzelfde genade verpligt, de gelegenheid te openen, om door zulke liefdegaven te doen blijken, dat hen het geloof bezielt, 't welk zich levend betoont door de werken, en vooral door werken van barmhartigheid. Na dit beroep op die barmhartigheid, waarvan hij hoopt en vertrouwt, dat het, bij een nood, die luid genoeg voor zich zelven spreekt, geen naderen aandrang zal behoeven, verklaart hij zich gaarne bereid tot het ontvangen en naar Amsterdam opzenden van 't geen men ten bedoelden einde mogt kunnen en willen afzonderen; terwijl hij voorts deze poging, om zwaar beproefde Geloofsgenooten te ondersteunen, den Alzegenaar en den Heer der Kerk vertrouwend aanbeveelt.

A. DOYER Tz.,
Leeraar bij de Doopsgezinden te Leyden.

ADVERTENTIEN.

LEYDEN, 1 November 1850. Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, A. M. CHARBON, geliefde Echtgenoote van

F. C. J. VAN GOENS.

Bevallen van eene DOCHTER, C. G. M. VAN ROMBURGH — VAN TROTSENBURGH.

LEYDEN, 2 November 1850.

De Familiën RÜPP en ZALM betuigen langs dezen weg haren dank voor de deelnemende belangstelling, haar gedurende de ziekte en bij het overlijden der dierbare overledene betoond.

N. J. P. RÜPP.

Tegen 1°. Mei 1851, wordt op eenen fatsoenlijken stand, binnen *Leyden*, **te Huur of te Koop** verlangd een Logeabel HEERENHUIS, liefst met TUIN. Hierop reflecterenden worden verzocht schriftelijk opgave te doen van Prijs, aantal Kamers en verdere gelegenheid. Adres onder Letter **V**, ter Courantdrukkerij.

J. BUSÉ, te *Leyden*, heeft aangekregen eene extra partij versche Gespeende Engelsche en Texelsche OESTERS, Nieuwe WINTER-ZALM, Bergsche ANSJOVIS, beste Gebeukte LENG en STOKVIS, fijne Zouten WINTER-HARING, Malaga CITROENEN, differente soorten van In- en Buitenlandsche BIEREN, Versche MINERALE WATEREN, WIJNEN, LIQUEUREN en beste CITROEN-PUNCH.

Bij C. J. VAN IZENBURG, aan de Naakte Sluis, buiten de Koepoort der Stad *Leyden*, is te bekomen, tot de navolgende Prijzen:

KALFSCHVLEESCH à 22½ Cts., RUNDERVLEESCH à 17 Cts., en SCHAPENVLEESCH à 12 Cts. de 5 Ons. Alles van gezond en vet vee, hetwelk door een ieder zoowel levendig als dood kan worden bezigtigd.

Door den ondergeteekende zal den 12^den November en volgende dagen, in het Logement: **de Gouden Leeuw**, verkocht worden, het Litterarische gedeelte der BIBLIOTHEEK van den Wel-Ed. Hooggeleerden Heer **W. L. MAHNE.**

De Verkooping begint des morgens ten *elf* ure, in plaats van ten *half elf* ure, zoo als op den Catalogus vermeld staat; des namiddags blijft het ten *vijf* ure bepaald.

LEYDEN, 6 November 1850. E. J. BRILL.

Bij de provisionele Opveiling op Zaturdag den 2^den November 1850, te *Leyden* gehouden, zijn in Bod gebragt, als:

Het HUIS EN ERF, te *Leyden* op de Hoogewoerd, Wijk III. N°. 416, op de som van ... *f* 4,000.—

Het HUIS EN ERF, te *Leyden* op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. N°. 314, op ... 755.—

Het HUIS EN ERF MET TUIN, te *Leyden* aan den Ouden Singel, Wijk V. N°. 417A, op ... 1,350.—

En het WINKELHUIS, te *Leyden* op de Hooigracht, Wijk VII. N°. 794 en 794^a, op ... 1,600.—

Zullende de Afslag plaats hebben op Zaturdag den 9^den November 1850, des avonds te 6 ure, terwijl Verhoogingen worden aangenomen en informatien te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

Heden ziet bij den Boekhandelaar **D. J. COUVÉE**, te *Leyden*, het licht:

OPHELDERING van de **Inlichtingen** van den Heer FR. JUNGHUHN, door C. L. BLUME. Prijs 15 Cents.

Wordt niet in Commissie verzonden, maar is mede verkrijgbaar bij den Boekhandelaar J. NOORDENDORP, te *Amsterdam*.

Bij den Boekhandelaar **H. C. SCHETSBERG**, te *Leeuwarden*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. WELMEENENDE RAADGEVINGEN AAN STUDERENDE JONGELINGEN, bij den aanvang en gedurende hunne Akademische Loopbaan, door **S. CROMMELIN**, *Ridder der Orde van den Ned. Leeuw en Rustend Leeraar by de Hervormde Gemeente te Leeuwarden.* Prijs *f* 0.60.

II. HARTELIJKE OPWEKKING, tot het ijverig streven naar REINHEID VAN HART EN WANDEL, door denzelfden Schrijver. *Derde druk.* Prijs *f* 0.25.

III. Waarschuwing tegen het MISBRUIKEN VAN DEN NAAM VAN GOD, door denzelfde. *Vijfde druk.* Prijs *f* 0.15.

IV. **J. F. JACOBI**, DE VERPLIGTING VAN DEN MENSCH AAN GOD, uit het Hoogduitsch vrij vertaald door den Schrijver van bovengenoemde werkjes. Gr. 8°., 170 bladz. Prijs *f* 0.40.

Eene verbazingwekkende genezing door de Zalf en Pillen van Holloway.

Uittreksel van eenen brief van den Heer JEREMIAS REED, te *Molong* te *Sidney*, gedagteekend 25 September 1848, aan den Professor HOLLOWAY. Mijnheer, ik heb eene schuld van dankbaarheid aan u af te dragen voor mijne, bijna wonderbaarlijke genezing door uwe *Zalf* en *Pillen*, na een zevenjarig lijden veroorzaakt door vocht en koude. Toen ik begon uw geneesmiddel te gebruiken, had ik reeds meer dan 200 £ aan medicijnen en geneeskundigen raad uitgegeven, zonder eenig goed gevolg. Ik had op verschillende deelen van mijn ligchaam 35 zweren, en leed verschrikkelijk, doch uwe *Zalf* en *Pillen* hebben mij genezen, en thans geniet ik de beste gezondheid.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 4 November.

	Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$56\frac{1}{4}$	$56\frac{5}{16}$	$56\frac{5}{16}$
Dito Certificaten ... 3	$67\frac{1}{8}$	$67\frac{1}{4}$	$67\frac{1}{8}$
Dito dito ... 4	$87\frac{9}{16}$	$87\frac{11}{16}$	$87\frac{11}{16}$
Amortisatie Syndicaat ... $3\frac{1}{2}$	—	—	—
Handelmaatschappij ... $4\frac{1}{2}$	—	—	—
O. I. Leening ... 4	$86\frac{5}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg ...	$98\frac{7}{8}$	99	99
Aandeelen Rijn-Spoorweg ... $4\frac{1}{2}$	—	—	—
Haarlemmermeer ... 5	$104\frac{1}{4}$	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 ... 5	$103\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 ... 5	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{1}{2}$	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 ... 5	95	—	—
Dito 1840 ... 4	$86\frac{1}{2}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. ... 4	—	—	—
Dito dito Nieuwe ... 4	—	—	—
Inschrijving in Assign. ... 6	$64\frac{1}{2}$	—	—
Certificaten van dito ... 6	$65\frac{1}{4}$	—	—
POLEN, Obligatiën ... 4	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250	—	—	—
Dito dito 1835 ... 500	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	$13\frac{7}{16}$	$13\frac{1}{2}$	$13\frac{1}{2}$
Dito dito Onbep. Stukken ... 5	—	—	—
Dito Obligatiën ... 3	$38\frac{7}{8}$	39	$38\frac{7}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m. ... 3	$33\frac{3}{16}$	$33\frac{1}{4}$	$33\frac{3}{16}$
Coupons Ardoins ...	$8\frac{15}{16}$	$9\frac{1}{16}$	$9\frac{1}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. ... 5	$80\frac{7}{8}$	—	—
Dito ... 4	—	—	—
Dito Metall. ... 5	74	$74\frac{5}{8}$	—
Dito Nieuwe ... 5	$78\frac{7}{8}$	$79\frac{1}{4}$	$79\frac{7}{16}$
Dito 1847 ... $2\frac{1}{2}$	$39\frac{3}{8}$	$39\frac{7}{16}$	$39\frac{5}{8}$
BELGIE, Banc. ... $2\frac{1}{2}$	$46\frac{3}{8}$	—	—
Dito bij ROTHSCHILD ... $2\frac{1}{2}$	$46\frac{11}{16}$	$46\frac{3}{4}$	—
BRAZILIE, 1824 100 £ ... 5	—	—	—
PORTUGAL, te Londen ... 5	$35\frac{7}{8}$	$35\frac{15}{16}$	$35\frac{7}{8}$
Dito dito ... 4	$35\frac{9}{16}$	$36\frac{1}{4}$	$35\frac{9}{16}$
VENEZUELA, ... 3	—	—	—
MEXICO, ... 5	$29\frac{9}{16}$	$29\frac{5}{8}$	$29\frac{9}{16}$
AMERIKA, Bankactiën ...	—	—	—

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van L. G. LA LAU.